

MIA ROTH-ČERINA

MARE-MONTI: GRAD IZMEĐU FOKUSA

MARE-MONTI: A CITY BETWEEN FOCI

The "Mare-Monti" research project, lead by Idis Turato, was realized in the context of joint development of new platforms of knowledge related to the area surrounding Rijeka and which connect the Faculty of Architecture in Zagreb, the Institute for Spatial Development of the Primorsko-goranska region, as well as the various initiatives planned within the programs of the European Capital of Culture which Rijeka hosts in 2020. The topic of this design research involving students, architects and researchers from Croatia, Slovenia, Italy and Austria, was the relationship of the city of Rijeka and two potent foci in its vicinity – Platak, a mountaineering and ski resort, and Voz on the island of Krk, a postindustrial flat void with no relationship to the super-turistified surrounding. The various project phases, which involved research workshops, public debates and speculative student designs, were brought together in a book of the same name.

[Written in English by M. Roth]

Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Javna ustanova Zavod za prostorno uređenje
Primorsko-goranske županije
Zagreb, 2018.

Str. 360, ilustrirano
[25/20 cm, meki uvez]

Recenzenti: Leo Modrcin, Mia Roth-Čerina
Urednici: Jana Horvat, Maroje Mrduljas
Autori tekstova: Idis Turato, Maroje Mrduljas,
Sara Blekić, Ivan Brozina, Jana Horvat, Tin Jakopec,
Mark Mišević, Ria Tursan
Lektura: Maja Trinajstić
Dizajn i prijelom: Jana Horvat;
suradnja: Sara Blekić, Mark Mišević, Ria Tursan

ISBN 978-953-8042-46-1
CIP [NSK Zagreb]

Istraživački projekt „Mare-Monti: Grad između fokusa” realiziran je u kontekstu zajedničkog razvoja novih platformi znanja vezanih za prostor Primorsko-goranske županije, a koje spajaju Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije i različite inicijative planirane u sklopu programskih pravaca Europske prijestolnice kulture 2020. Tema suradnje bila je problematiziranje odnosa grada Rijeke i dvaju potentnih fokusa u njezinoj okolini – Plataka i prostora Voza na Krku. Identitetski posve različiti, a ipak u vrlo jasnom odnosu prema matici kojoj gravitiraju, ti polovi nose potencijal njezine posredne vitalizacije, ali i redefiniranja neposrednih konteksta u kojima se nalaze. Medusobno oni razapinju krajnje točke spektra riječke turističke ponude – jedne koja je utemeljena u prirodnom goranskom ambijentu i druge koja kao ostatak eksploatacije resursa na danas posve turistificiranom otoku tek traži novo tumačenje. Obje su točke u pojedinim etapama projekta obrađivane i kao specifični slučajevi i kao metafore sličnih situacija sirega alpsko-jadranskog prostora, ali i kao poligoni za preispitivanje suvremenog turizma kao promjenjivoga sustava koji traži jednako tako višeznačne prostorne odgovore.

Projekt je uključio nekoliko različitih etapa i aktivnosti koje su objedinjene u istoimenom katalogu. Prva Radionica, odnosno istraživački boravak grupe studenata u Rijeci u ljeto 2017. godine, uključila je istraživanje bogate povijesti realiziranih i nerealiziranih

prostornih i strateskih planova vezanih za prostor sjevernoga Jadrana i grad Rijeku – od Prostornoga plana razvoja SR Hrvatske 2000. iz 1974. i Razvojne strategije Primorsko-goranske županije 2016.-2020., pojedinih planova kojih se lekcije mogu primijeniti i danas, poput Strategijskog plana za Krk u sklopu Koordinacionoga regionalnoga prostornoga plana Gornji Jadran iz 1972. ili Prostornoga plana područja posebne namjene Platak iz 1988., do detaljno obrađenih točaka u prostoru, analiza suvremenih sezonskih scenarija korištenja i aktualnih planova.

Druga je etapa bila Radionica u Rijeci u rujnu 2017., međunarodni modul s ciljem razvoja inicijalnih scenarija i definiranja teorijske platforme Radionice, na kojem su sudjelovali studenti i predavači iz Zagreba, Venecije i Ljubljane. U nizu javnih panel-diskusija održanih u suradnji i u prostorima Društva arhitekata Rijeke pod zajedničkim nazivom „Mare-Monti dijalozi” gosti-predavači bili su: Saša Begović, Adam Butigan, Miroslav Dragičević, Ivana Katurić, Dean Lah, Diana Magdić, Leo Modrcin, Aljoša Puzar, Mira Stanić, Koraljka Vahtar-Jurković i Jana Vukić. Njihovi su transkripti objavljeni u knjizi u integralnom obliku i predstavljaju aktualan zbir suvremenoga promišljanja prostora i značenja turizma u njemu, kojeg vrijednost nadilazi okvire zadannoga projektantsko-istraživačkog formata.

Rezultati prve dvije etape formirale su teorijsku podlogu redovnog kolegija Radionice 3 zimskoga semestra 2017./2018. godine vodi-telja Idisa Turata i Maroja Mrduljaša kao go-

sta predavača, te su testirani, prezentirani i debatirani u nekoliko formata. Prije završetka semestra rezultati istraživanja i nastavnih Radionica predstavljeni su u sklopu „Fashion Week Winter 2017” programa EPK u prosincu 2017. godine u Rijeci. Tada su predstavljeni projekti redovnih nastavnih Radionica koje obrađuju teme Rijeke, s mentorima i studentima iz Beča, Beograda i Zagreba, a mentorima su se kao gosti kritičari pridružili: Adam Butigan, Milena Delavić, Duško Dobrila, Nataša Janković, Ida Krizaj Leko i Mia Roth-Čerina. Finalna prezentacija radova studenata održana je u siječnju 2018. u Beču kao dio zajedničkog predstavljanja Radionica TU Wien i AF Zagreb koje su tematizirale postindustrijske sudbine dijelova Trsta, Atene i Rijeke. Voditeljima pojedinih Radionica – Idisu Turatu i Christophu Luchsingeru, te njihovim asistentima koji su jedni drugima bili i gosti kritičari – u toj su se ulozi pridružili i Elisabeth Leitner, Mia Roth-Čerina, Dario Travaš i Maria Vassilakou. Ti opsežno prodiskutirani, višekratno provjeravani spekulativni projekti studenata najopsežniji su dio knjige, a podijeljeni su u dva poglavlja: Scenariji i Projekti. Radionica je pred studenta, naime, postavila zadatak u dvije ravni – zajedničko promišljanje mogućih scenarija zamislivih budućnosti i na njima temeljeni projekti koje je svaki student razvijao u automoderiranom unutar-njem dijalogu dviju točaka, dvaju projekata, komplementarnih ili oprečnih rješenja u cijem se međudnosu ujedno odgovara na pitanje njihove relacije prema središtu i upotpunjavanja njegova identiteta.